

Claeuw, Jacques Grief genaamd de

(DORDRECHT 1623? - NA 1687 GENT?)

Hoorde in 1642 te Dordrecht tot de oprichters van het Lucasgilde. Wordt in de jaren 1646-1650 in Den Haag vermeld, van 1651 af in Leiden, vanwaar hij in of voor 1666 vertrok. Blijkens een 1679 gedateerd schilderij te Karlsruhe was hij in dat jaar nog in leven (Bol, blz. 367, noot 115); vermoedelijk ook nog in 1687 en wel te Gent (Renckens, blz. 13). Schilder van stillevens en enkele, veel onhandiger gedane interieurstukken.

Lit.: E.W. Moes, in: THIEME-BECKER VII, 1912, blz. 38. / B.J.A. Renckens, 'Jacques de Claeuw en Adriaen de Gryeff, vader en zoon', in *Kunsthistorische Mededelingen van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie* 4, 1949, blz. 7-13. / BOL 1969, blz. 95, 96, 367.

31 Vanitas-stillevens

Inv.nr. 153-1946

Doek, 58 x 81 cm.

Toest.: goed, vuile vernis.

Herk.: verworven 1926-1933 (blijkens Knuttel).

Lit.: KNUTTTEL ed. 1933, nr. 25; Suppl. 1945 nr. 168. / A.P.A. Vorenkamp, *Bijdrage tot de geschiedenis van het Hollandsch stilleven in de zeventiende eeuw*, diss. Leiden, 1933, blz. 99, noot 1. / DE WIT, blz. 16. / BOL 1969, blz. 354, afb. 317.

De schedel, het bot, de kaars en de zandloper zijn, evenals de boeken met hun wereldse wijsheid, symbolen van de 'Vanitas' of wereldse ijdelheid. Tal van Nederlandse 17de eeuwse schilders hebben vergelijkbare Vanitas-stillevens geschilderd.¹

Het onze heette tot dusver altijd een werk van Edward Collier, ook genaamd Colyer (ca. 1640-na 1706). Onopgemerkt bleef Vorenkamps mening: 'ons lijkt het voor dezen meester te vroeg'; hij achtte het ca. 1630 geschilderd. Bol, die het begin jaren 1660 dateerde, merkte op dat het voor Colliers doen 'krachtig en breed' is geschilderd. Hij meende dat het, met een enkel ander werk, een apart facet van diens kunstenaarschap vertegenwoordigt.

M.i. is op alle zekere werk van Collier de techniek peuteriger en de groepering der voorwerpen stijver dan op ons stuk. Het vlotte gemak waarmee de diverse attributen bijeen zijn geschikt, vindt men wel terug op de vanitas-stillevens van Jacques de Claeuw. Ook de door bewegelijke kreukels verlevendigde contouren van de meest belichte partijen doen sterk aan De Claeuw denken. Het stuk lijkt mij of door deze meester zelf of door iemand in diens directe omgeving geschilderd.²

¹ Zie Bol 1969, blz. 353 e.v. en cat.tent. *Ijdelheid der ijdelheden*, Stedelijk Museum De Lakenhal, Leiden, 1970.

² Verg. De Claeuws gem. vanitas-stillevens: 1). Den Haag, Dienst voor 's Rijks Verspreide kunstvoorwerpen, inv.nr. NK 1118; 2). Amsterdam Rijksmuseum, cat. 1934, nr. 694.

(toegeschreven aan Jacques de Claeuw)